

Världens bästa berättelser:

Vasilisa och häxan Baba Yaga

Efter en gammal rysk folksaga

av Johanna Langhorst

I rollerna:

Sally Martin – Vasilisa

Susanne Abdulrzak – Dockan

Gloria Tapia – Styvmor

Ullrika Malmgren – Baba Yaga

Alicia Cubas – styvsyster 1

Ella Thors – styvsyster 2

Musik: Pekka Tuppurainen

Ljuddesign och mix: Jani Lehto

Regi: Manuel Cubas

FLICKA:

Världens bästa berättelser.

Man

Vasilisa och häxan Baba Yaga. Efter en gammal rysk folksaga.

SCEN 1

Vasilisa berättar:

Först var det bara mamma, pappa och jag. Då var allting bra. Det var så länge sen att jag knappt minns det. Sen blev mamma sjuk och jag förstod att hon inte skulle få leva. Hon gav mig en docka. Jag fick lova mamma att gömma dockan noga. Ingen fick se henne, för hon var hemlig, hade mamma sagt.

Sen dess har jag alltid med mig dockan, nedstoppad i min allra djupaste ficka. Varje gång jag äter låter jag några brödkanter slinka ner till henne i fickan. Pappa gifte om sig sen.

SCEN 2

Styvmodern

Nu blir det presenter till båda mina älskade små flickor!

Vasilisa berättar

Pappa reste mycket och lämnade mig ensam med häxan och hennes döttrar. Eller, ja, min styvmor och mina styvsystrar.

Styvsyster 1

Nagellack!

Styvsyster 2

Du kan måla mina, så målar jag dina.

Vasilisa berättar

Häxan hade fått för sig att vi skulle bo i hennes mormors uråldriga gamla stuga långt in i skogen. Där fanns ingen elektricitet och jag måste hämta vatten i en brunn varje dag. Och veden måste jag hugga för att hålla stugan varm.

Styvmodern (nära)

Du verkar missnöjd, Vasilisa? Va? Ja, men du kanske vill klaga? Ja, men du kanske vill ha det på nåt helt annat sätt? Du kanske vill ha din kvällsgröt som huvudkudde i natt? Va? Vill du det? Serverad på golvet i källaren?

Vasilisa berättar

Den enda grannen där ute i skogen var en kärring som hette Baba Yaga, som tydligen var helt galen och livsfarlig.

Styvsyster 1

Det sägs att hon är kannibal och äter människor!

Styvsyster 2

Ja, mig skulle hon nog inte gilla i all a fall.

Styvsyster 1

Nej, men Vasilisa skulle hon grilla direkt, hon är så himla gullig och mullig!

Styvsyster 2

Grilla fettot, säger jag bara! (De skrattar hysteriskt)

3

Styvmodern (kommer in)

Vad är det för liv härinne? (De tystnar)

Elden i spisen har slocknat och tändstickorna är slut!

Och kaminen har också slocknat. Vasilisa, det finns ju ingen eld och inget ljus alls i det här huset. Fattar du inte att vi kan

frysa ihjäl här i mörkret på en natt om snöstormen kommer?
Vasalisa, du måste gå iväg till grannen och låna eld.

Vasilisa

Grannen? Det är ju...

Styvsyster 1 och 2 (i munnen på varandra)

Baba Yaga! Kannibalen!

Vasilisa

Men solen går ner nu och jag vet inte var hon bor!

Styvmodern

Desto mer bråttom har du. Ut med dig! (Hon öppnar dörren)

Och kom inte tillbaka utan eld!

Styvsyster 1 (till sin syster i bakgrunden)

Kokt eller stekt?

(Systrarna får skrattanfall. Dörren går igen.)

SCEN 3

(Vasilisa huttrar)

Dockan

Vasilisa?

4

Vasilisa

Min docka.

Dockan

Jag ligger längst ner i din djupaste ficka. Nu ska du lyssna på mig, Vasilisa, och jag ska också lyssna på dig. Berätta allt du ser för mig så ska jag hjälpa dig.

Vasilisa

Jag ser...skog och en stig. Det är mörkt redan och jag har ingen lykta.

Dockan

Du behöver inte vara rädd. Bara lyssna på mig. Vi ska gå till Baba Yaga och be henne om ljus.

Vasalisa (gråtfärdig)

Men hon äter ju människor!

Dockan

Gå nu. Följ stigen.

(Vasilisa går genom skogen)

Vasilisa

Det är så mörkt, jag ser inte stigen längre.

(En häst galopperar förbi)

Jag ser en vit riddare på en vit häst.

Dockan

Gå dit där den vite riddaren kom ifrån.

5

(Vasilisa går genom skogen)

Vasilisa

Stigen jag går på grenar sig åt olika håll. Jag vet inte vilken väg jag ska ta.

(En häst galopperar förbi)

Jag ser en röd riddare på en röd häst.

Dockan

Gå dit där den röde riddaren kom ifrån.

(Vasilisa går genom skogen)

Vasilisa

Stigen är borta, här är bara berg och skogsris. Jag kommer aldrig kunna hitta till Baba Yaga. Jag har ingen stig att följa. Jag ser spår i mossan. Det ser ut som fågelspår. Men mycket större.

Dockan

Baba Yagas hus går på fågelfötter. Följ spåren.

Vasilisa

Vad är det för ett hus som går på fågelfötter?

Jag ser det!

SCEN 4

Vasilisa berättar

Runt Baba Yagas stuga fanns ett staket som var gjort av benknotor och dödsfallar. Grindens lås hade också vassa tänder.

(Ett fruktansvärt gnisslande ljud hörs. En häst hörs)

7

Vasilisa (viskar till dockan)

Grindens lås öppnar sina käftar! En svart riddare på en svart häst rider in genom grinden.

(Grinden slår igen med gnissel och brak och smackanden)

Dockan

Vasilisa, du måste gå efter den svarte riddaren.

Vasilisa (viskar till dockan)

Nu? Det blir mörkare. Dödsfallarna i staketet lyser, de lyser upp hela skogen underifrån. Marken skakar och träden viker undan...

Nån kommer ut ur huset.

(Ett vansinnesskratt hörs.)

Vasilisa

Jag vill hem.

Dockan

Vill du verkligen det?

Baba Yaga

Det luktar människa! Vem är det som har kommit?

Dockan

Säg vem du är.

Vasilisa

Jag heter Vasilisa. Jag är din granne. Alla ljus har slocknat hemma. Min styvmor har skickat mig för att be dig om eld.

Baba Yaga

Så din styvmor har skickat dig till mig? Henne känner jag mycket väl, flicka lilla. Stanna hos mig ett tag. Om du arbetar bra så ska du få ljus. Om inte stoppar jag dig i grytan och äter dig till middag.

Grind! Öppna dig! (Grinden börjar gnissla igen) Gapa stort!

(Hon skrattar)

Baba Yaga

Kom nu till Baba Yaga, flicka lilla.

Vasilisa

Ja. Jag kommer. (Vasilisa går in genom grinden som slår igen.)

Baba Yaga (Inne i huset)

Ställ fram grytan åt mig! Sätt dig där i hörnet när jag äter.

Vasilisa berättar

Jag gjorde som hon sa. Baba Yaga satte sig till bords och hon åt och drack för tio personer ensam.

(Smaskande ljud hörs)

Baba Yaga

Imorgon vill jag att du lagar middag åt mig och dukar lika fint som du gjorde idag. Nu är jag trött. Tills imorgon så ska du ha städat gården, skurat stugan, tvättat alla mina lakan och dukar och handdukar. De ska ligga släta och torra i skåpet när jag vaknar. Och en sak till. Du måste sortera ut vallmofröna ur jordhögen därute. Alltihop ska vara färdigt före gryningen. Om du inte klarar det så äter jag upp dig. Förstått?

Vasilisa berättar

Baba Yaga gick och la sig och somnade på en gång.

(Baba Yaga snarkar)

Vasalisa (viskar)

Var är dörren? Jag måste fly. Jag kan ta med eld!

Dockan

Var ska du då med elden till? Hem till kära styvmor?

Var inte rädd, Vasilisa. Jag ska hjälpa dig. Du är så trött att du knappt kan sitta upp. Lagg dig nu och sov. Morgonen är visare än natten.

SCEN 5

Dockan

God morgon, Vasilisa. Jag har städat, skurat, tvättat och sorterat ut alla vallmofrön ur jordhögen. Allt du behöver göra idag är att laga middagen.

Vasilisa

Tack, min docka!

Baba Yaga

Flicka lilla! Var är min middag? Jag är hungrig!

Dockan

Vasilisa! Inte ska kärringen ha sin middag än. Be henne om frukost först.

Vasilisa

Vi kan väl äta frukost först?

9

Baba Yaga

Jaså. Jaja. Frukost först. Trogna tjänare, gör frukost!

Vasilisa berättar

Tre par händer dök upp ur luften och dukade fram en fantastisk frukost. (Händerna dukar bordet)

Och mot kvällen stod middagen färdig. Då var det min tur att duka. Baba Yaga åt min mat med god aptit.

Baba Yaga

(Rapar)

Tills imorgon måste du göra om samma arbetsuppgifter som du gjorde inatt. Gör om alltihop från början.

SCEN 6

Vasilisa berättar

Och så fortsatte det, dag efter dag. Dockan hjälpte mig varje natt, och varje morgon dukade de magiska händerna fram frukost ur luften. Och varje kväll åt Baba Yaga middagen som jag lagat. (Baba Yaga äter)

Baba Yaga

Varför sitter du där så tyst, flicka lilla? Va?

Dockan

Svara henne, Vasilisa. Säg som det är.

Vasilisa

Varför? Jag törs inte prata med dig.

Baba Yaga

Va?

Vasilisa

Du vill ju äta upp mig. (Baba Yaga skrattar)

Dockan

Ställ en fråga!

Vasilisa

Nej! Får jag fråga något?

Baba Yaga

Fråga på du. Men kom ihåg att inte alla frågor har önskvärda svar.

Vasalisa (tvekar)

På vägen hit mötte jag en vit riddare på en vit häst. Vem var det?

Baba Yaga

Det var min ljusa morgon. Nån mer fråga, flicka lilla?

Vasalisa (tvekar)

Och sen såg jag en röd riddare på en röd häst. Vem var det?

Baba Yaga

Det var min röda sol.

Vasalisa (rädd)

Och sen såg jag en svart riddare på en svart häst rida in genom din grind. Vem var det?

Baba Yaga

Det var min svarta natt som kom. Riddarna är mina trogna tjänare. Har du fler frågor?

Vasilisa

Händerna som dukar frukosten...

Baba Yaga (ilsket)

Va? Vad sa du?

Dockan

Fråga inte mer, Vasilisa. Ställ inga fler frågor.

Baba Yaga (ilsket)

Vad var det du sa?

Vasilisa

Det var inget mer.

Baba Yaga

Då har jag en fråga till dig, flicka lilla. Hur har du hunnit klara av allt arbete jag har gett dig?

Dockan

Vasilisa, du måste svara ärligt, men du har lovat din mamma att inte berätta för någon att jag finns!

Vasalisa (tvekar)

Min mammas gåva hjälpte mig.

Baba Yaga (Hånfullt)

Mamma! Jag visste det. Vad ska du med mamma till när du bor hos mig? Stick härifrån. Jag tål inte flickor med mammor.

(Dörren öppnas och vinden viner därutanför)

Vasilisa

Men jag har ingen mamma...

Baba Yaga

Ut ur mitt hus! Ut! Grind, öppna dig!

(Grinden öppnar sig)

Här är eld till din styvmor och hennes döttrar.

Vasilisa berättar

Baba Yaga bröt loss en glödande döds-kalle på en påle ur sitt staket, tryckte pålen i min hand och knuffade ut mig genom grinden.

Baba Yaga

Det var väl det du kom hit för, flicka lilla? För att få en ljusare tillvaro!(skrattar gott)

SCEN 7

Vasilisa berättar

Skenet från döds-kallen var så starkt. Det var som att hålla fast i en blix. Det strålade ur ögonhålorna och ljus strömmade ut mellan tänderna på den. Det såg så otäckt ut att jag tänkte slänga bort den springa och gömma mig. Men då började det viska mellan skallens tänder.

Skallen (viskar)

Du måste bära mig ända hem som din styvmor och hennes döttrar begärt.

13

Vasilisa berättar

Och skallen visade mig vägen genom skogen. När jag såg stugans svarta fönster och märkte att det inte kom någon rök ur skorstenen, så förstod jag hur kallt och mörkt de måste haft det därinne medan jag var borta. Jag blev så orolig att jag tänkte släppa dödskallen och rusa in i huset, men skallen påminde mig.

Skallen (viskar)

Du måste bära mig ända hem.

Vasilisa berättar

Med dödskallen i min hand gick jag in i huset.

Styvmodern

Dags att komma nu, Vasilisa? Men vad är det du håller i handen?

Styvsyster 1

Kolla, vad äckligt!

Styvsyster 2

En döds-kalle! Är du inte klok?

Vasilisa berättar

Då vände Baba Yagas döds-kalle sin blick mot min styvmor och hennes döttrar och med sitt starka ljus brände den dem alla tre till aska innan jag ens hann blinka.

Av deras kroppar fanns bara tre små askhögar kvar på golvet. Men alla lampor brann och i kaminen sprakade en härlig brasa.

Dockan

Vasilisa!

Vasilisa

Ja, min docka.

Dockan

Imorgon ska du ge dig av härifrån och aldrig mer komma tillbaka. Men nu behöver du vila. Lägg dig nu och sov, Vasilisa. För morgonen är visare än natten.

Vasilisa berättar

Jag tror aldrig att jag har varit så trött. Nästa morgon lyste solen på mig tills jag vaknade. Jag åt frukost och brödkanterna fick dockan. Sedan gick jag rakt ut genom dörren och kom aldrig mer tillbaka. Och nu är jag här. Men var jag har hamnat, det får ni veta en annan gång, i en annan saga.

PROGRAMLEDARE:

Vasilisa och häxan Baba Yaga, efter en gammal rysk folksaga. Av Johanna Langhorst. I rollerna: Sally Martin, Susanne Abdulrzak, Gloria Tapia, Ulrika Malmgren, Alicia Cubas, Ella Thors. Musiken komponerades av Pekka Tuppurainen. Ljuddesign och mix av Jani Lehto. Regi: Manuel Cubas. Detta är en Cubasproduktion för UR.

